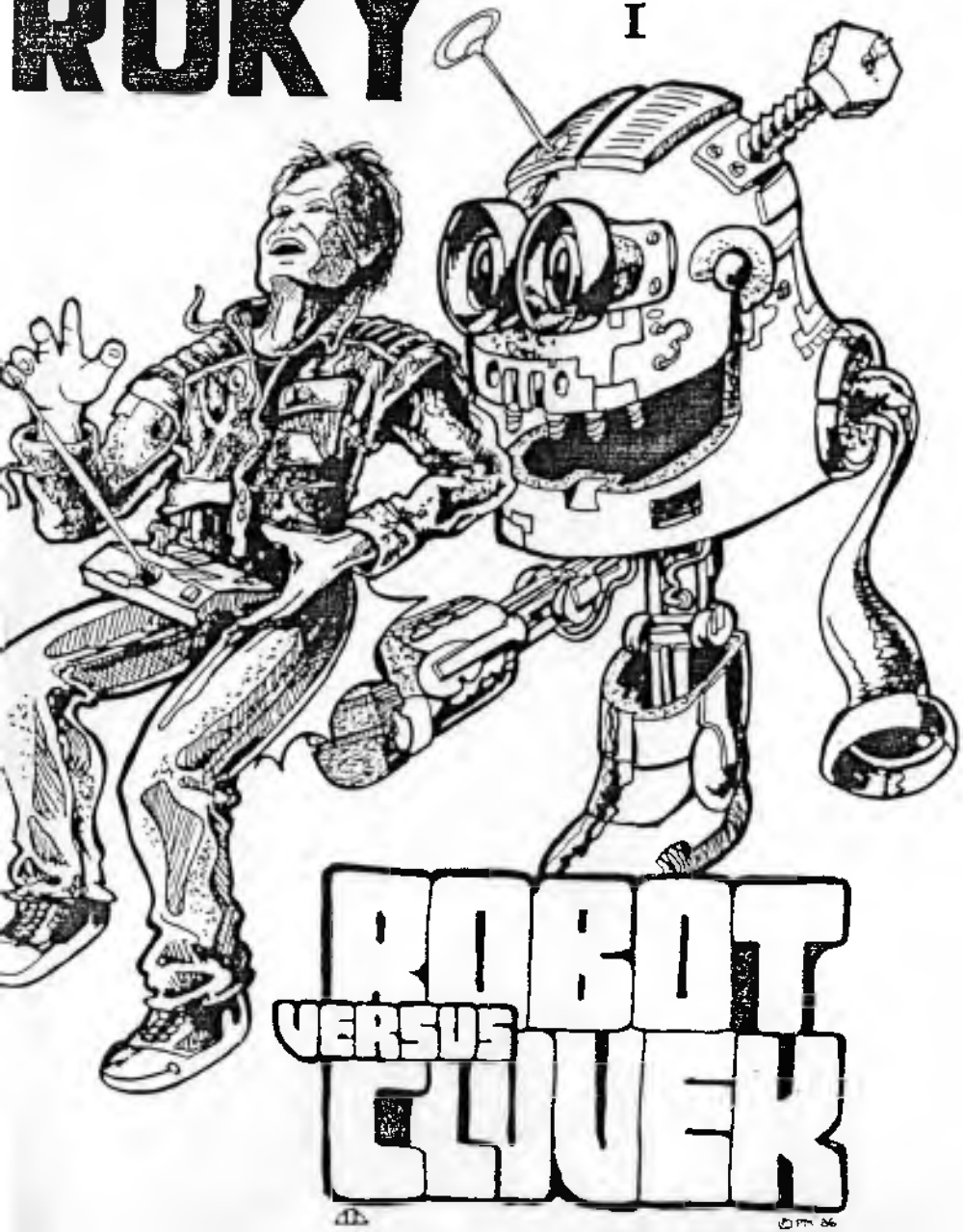
SVETELNÉ ROKY®

I



ROBOT VERSUS CLOVEK

Počítač dělá film



/Mluvené část komponovaného pořadu živého slova a ukázek na videu/

V jedné pasáži filmu "2001 - Vesmírné odysea" jsme si mohli pozorně prohlédnout nitro počítače. Počítače sice vymyšleného /tudíž i zmíněné nitro má daleko do reality/, přesto si ho možná mnozí z nás představujeme právě takto; nebo dost podobně. V nejjednodušší formě drátky s dřevěnými kuličkami, v trochu složitější kapesní kalkulačka, na vrcholu kvality pak počítače s možností desítek /stovek či tisíců/ milionů operací za sekundu. Člověk si je vymyslel, aby mu pomáhaly.

Na první pohled se může zdát, že se v žádném případě nemohou obrátit proti němu. Ponechme stranou variantu, kdy počítač něco nedělá nebo udělá špatně a tím může zavinit či zaviní událost od té s nejnižší nebezpečností až po katastrofu.

Těžko si dovedeme představit, že by nás domácí počítač terorizoval /kromě toho, že svého majitele "nutí" trávit u sebe mnohahodinové chvíle/. Jinak se ovšem k tomuto problému staví autoři SF, literární či filmové. Počítač HAL /počítačová varianta palubní/ z filmu "2001 - Vesmírné odysea" Stanleye Kubricka z let 1966-68 se ve fantazii svých tvůrců /Arthurem Clarkem počínaje/ stává nejprve pomocníkem, pak protivníkem, na konci příběhu přerůstá jeho role v roli vrahe. Nějak podobně se vymkne z rukou svému vynálezci počítač /počítačová varianta domácí/ ve filmu Donalda Camella "Šatanovo sémě" z roku 1977, ve kterém stroj zrodí bytost s lidským vzhledem a počítačovou inteligencí. A zřejmě v podobném duchu se odehrává děj filmového příběhu "Elektrické sny" režiséra Steva Barrona, v němž počítač nepřeje lásce mladého páru a dělá vše pro to, aby ji překazil.

Prostě a jednoduše : o počítačích toho bylo natočeno a napsáno hodně. Ovšem zkusme se na problém podívat trochu jinak : do jaké míry naopak počítač s člověkem při vytváření uměleckých děl spolupracuje - nebudeme se ale zabývat tím, co na téma této spolupráce vymysleli autoři SF.

Na tvorbě mnoha záběrů z trilogie filmů "Nové naděje" (1976), "Impérium vrací úder" (1980) a "Návrat Jediho" (1983) spolupracoval

s lidmi počítač. Modely kosmických lodí, stíhaček, asteroidů, planet a meteoritů byly umístěny na skleněném válci s neonovou náplní před modré, fluorescenční pozadí. Snímání pohybu se nedělo technikou loutkového filmu okénko po okénku - natáčel se plynulý pohyb těchto modelů v prostoru. Na neexponované pozadí se potom dotáčelo nezbytné vesmírné okolí /toto je značně zjednodušený popis neskutečně složitého postupu/. A kde je skryt počítač ? Elektronika si pamatuje všechny pohyby, které se s modelem na válci vykonají, ukládá je do paměti spolu s rozložením masek a komponent pozadí celého vytvářeného obrázku.

V jiných filmech můžeme počítač vidět přímo v činnosti. Např. asi ve 30. minutě filmu "Útěk z New Yorku" (1981, John Carpenter) přistává hlavní hrdina na střeše mrakodrapu s kluzákem - a v noci. Orientaci a samotné přistání mu usnadňuje palubní počítač. Takovéto spolupráce s člověkem na filmu je příkladem využití dnes existující grafické dovednosti mikroelektroniky k vyjádření dokonalé techniky budoucnosti; filmových zástupců k tomuto problému je samozřejmě více : "Blade Runner", "Sexmise", "Vetřelec", TV seriál "V" a mnoho jiných.

Na začátku osmdesátých let začaly kanadská firma Colorization a americká Color Systems komerčně využívat metodu, umožňující pomocí počítačové techniky "vyrobit" videokazety s barevnou verzí filmů, natočených před mnoha desítkami let. Jakou budoucnost má tato práce s počítačem však prověří teprve čas, ohlas kritiky i reakce diváků.

Doposud jsme hovořili o filmech, kde se počítač přímo objevuje jako součást děje nebo kde pomáhá vymyšlenou realitu zobrazit běžnými filmařskými postupy. Existuje ovšem i jiný úhel pohledu.

V roce 1973 natočil režisér Michael Crichton /užívá také pseudonymu John Lange/ film "Svět zápasu". Do filmu bylo zařazeno 14 záběrů, charakterizujících pohled robota. Záběry dělil počítač. Dnes můžeme takto počítačem zpracovaný obraz běžně vidět v ČST v Televizních novinách či Aktualitách, v roce 1973 však zhruba 30 sekund počítačového obrazu na stříbrném plátně znamenalo první krok právě narozeného filmového tvůrce. Dnes je mu 13 let, má se čile k světu, pracuje pod různými jmény u různých firem a filmových společností. Zatím toho moc nenatočil - v oblasti SF k roku 1984 "jen" čtyři filmy. Ze první a třetí počítáme "Svět zápasu" a "Terminátora" (1984, James Cameron); v posledně jmenovaném jsme mohli

sledovat naši realitu taktéž z počítačového pohledu robota. Druhým v pořadí je "Tron" z let 1981-82 režiséra Stevena Lisbergera. Podíl počítače na tvorbě obrazu je zde mnohonásobně větší než ve filmech před chvílí jmenovaných. V podstatě vše, co ve filmu se odehrává uvnitř počítače, kromě lidských obličejů, má na svědomí stroj. Konkrétně počítač Cray 1-S. Přestože film představuje úžasnou podívanou na všemožné geometrické, světelné a pohybové efekty, u diváků a kritiky propadl, jeho finanční efekt zůstal daleko za očekáváním. Cvšem do historie filmu jako takového byla napsána další významná - a určitě ne poslední - kapitola.

Počítače nevyužívají jejich konstruktéři a uživatelé jen k výrobě SF filmů, ale dávají je ve značné míře do služeb reklamního vysílání. Točí se reklamy, počítač je využíván i při výrobě dnes tolik populárních videoclipů. V této souvislosti je na místě odcitovat šéf-producenta firmy Digital Productions, Sherry McKennu : "Chceme dělat takové filmy, které neukazují jen rakety ve vesmíru nebo pouze jednoduché předměty a tvary. Musíme se naučit simulovat celou realitu tak, jak ji vidíme." Důkazem, že se to zatím nedaří, je i film "Last Starfighter" (1984, Nick Castle), který má v řadě filmů natočených počítačem pořadové číslo 4. Je v něm asi dvacet minut děje, které vyprodukoval počítač firmy Digital Productions z Los Angeles. Jmen je se Cray X-MP a je schopný provést miliardu operací za minutu. Vnitřní počítačový svět z filmu "Tron" se změnil na maximakrovesmír, geometricky perfektní obrazce a barevné světelné efekty zůstaly. Kvalita vysoká, podívaná opravdu nádherné. Cvšem na zobrazení smíchem rozzářeného nebo slzami zkrápěného lidského obličeje, letovaného větrem cuchanými vlasy, asi opravdu dnešní elektronika ještě nemá.

Standa Čermák

ozn. red. : Přednáška "Počítač dělá film" byla zařazena do cyklu "Robot versus člověk", uváděného v programu SFK ADA. Titulní stranu nakreslil Petr Miškovský.

SVĚTELNÉ ROKY - Filmově-literární revue pro problematiku SF.
Vydává Scifia of C.A.P. & company KSPVTU v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu redakce. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Objednávky zajišťuje výhradně redakce.
Veškerá autorská práva vyhrazena. Výhradně pro vnitřní potřebu.
DARMA. Číslo bylo dáno do tisku 5.1.1987. Vyšlo v prosinci 1986.
Náklad 8 výtisků.
Speciál I

© RSR 1986


NA MŮSTKU VELITELSKÉ LODĚ ...
PŘEDVOJ NEPOTVRZUJE PŘÍJEM HOVORU!
HM.. POLOVINU ESKADRY PONECHÁME PRO JISTOTU V ZÁLOŽE!
PLOCH HLÁSÍ, ŽE PORAŽENA VŠECHNY STARFIGHTERY ZNIČENY A KROMĚ TOHO ROZKAZY TADY NÁVAM JEN ZA! A TEN DALŠÍ ZNÍ:


DO ÚTOKU!
JEŠTĚ, KYLOS UŽ NEMĚL ENERGII NA OBNOVENÍ BARIÉRY, ALE V JEDNOM SE AUR PODAŘILO JEN MÝLIT - NE VŠICHNI STARFIGHTEŘI...


... JSOU VYŘAZENI. JEDEN JEŠTĚ ŽIJE A V SOUČASNÉ DOBĚ NA NĚM LEŽÍ OSUD CELÉ STAR LEAGUE ....
PŘICHÁZEJÍ, POBLAHOVENÝ?
SAMOZŘEJMĚ!
MEZITÍM SE MAGGIE DOZVÍDÁ, O CO...


... VLASTNĚ BĚŽÍ!
A ON JE SKUTEČNĚ VE VESMÍRU!


SPRÁVNĚ. A JESTLI SE TO LO-DAVOVÉ DOZVÍ, JE MOMENT PŘEKVAPENÍ PRYČ, CHÁPEŠ?
TO POTOM PŘIDEJ PLYN A JEĎ JEŠTĚ RYCHLEJI!


TAMHLE JE! CHCE ZMIZET V RAKETĚ!
ALFI.. EH, LETÍ, ZDÁLEJ PŘECE NĚCO!


ANO... HNED... UŽ VÍM, CO UDĚLÁM!
MOHL JSTE TO TI, ALEXI...
SKOČ!
VRORRRRRR
ZETA-G-1 KOMANDANTU KŘÍDLOVÍ! POZOR, POSLEDNÍ STARFIG...
ALEXI! ALEXI! KDE JSI, ALEXI!
BAVROOM
V KOSMU...
PO SLOVECH „POSLEDNÍ STARFIGHTER" JSEM ZTRATIL SPOJENÍ!
CO TO ASI ZNAMENÁ?
CO ASI? KONEČNĚ VYŘADIL I POSLEDNÍHO STARFIGHTERA! VPŘED...
...NA RYLOS!!


A UŽ SE VENUŠSKÁ LOĎ BLÍŽÍ...
TAMHLE JE, ALEXI, MATEŘSKÁ LOĎ!
A NA ZÁDI MÁ... KONTROLNÍ VĚŽ!
JSEM PŘIPRAVEN, GRIGU... EH, JEŠTĚ NĚCO...
CO JE, ALEXI?
DÍRY...! DÍRY ZA VĚŽ, GRIGU!
RODNĚ ETEXTI, STARFIGHTERE!
A POTOM VYRAZIL GUNSTAR ZA OHLUŠUJÍCÍHO RACHOTU, S NAPLNO SPUŠTĚNÝMI MOTORY, ZE SVÉHO ÚKRYTU...
VROOARRRRR!
...PŘÍŠERNÍ ALEXI MÍŘÍ PŘÍMO NA CÍL: NA KONTROLNÍ VĚŽ!

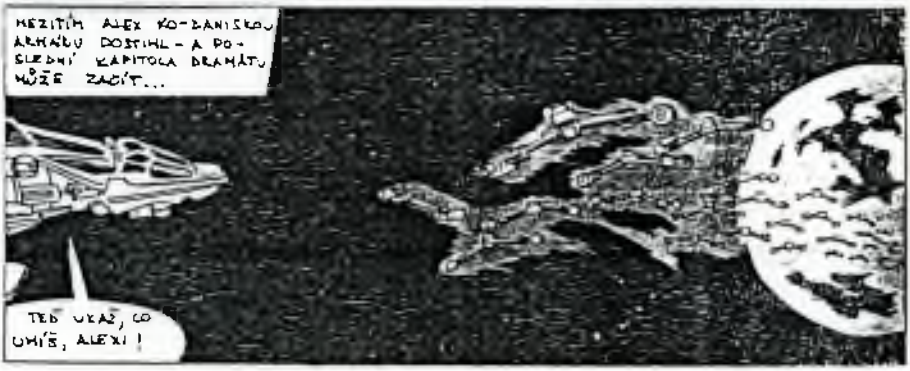

NAJEDNOU NA LODI...
NAPADENÍ? KDO...? POPLACH!
AHOOOOO AH!!
MŮŽE TO BÝT JEDINÉ GUNSTARY!
CO ŽE? VŠECHNY GUNSTARY BYLY PŘECE ZNIČENY!
ZDÁ SE, ŽE NE VŠECHNY, KRÁLI' KURE.
KRÁL? MÁ TENTO PES BÝT VĚDOUCÍ JEN NEPOTŘEBNÝ ZRADCE! CHOPTE SE HO!
CO SI TO DOVOLUJÍ JEŠTĚ! JÁ JSEM...
ADMIRÁL KRIL PŘEVZAL ŘÍZENÍ VELENÍ - A NEVZAL TÍM NA SEBE ZBYTEČNÁ MALÉ RIZIKO...
!JŘEC!
!JŘEC!
BUH-
ROOOMM!
ALEX ROGAN STARFIGHTER VNÍMÁ JEN TO, ŽE MATEŘSKÁ LOĎ JE STÁLE BLÍŽ A BLÍŽ.....
JEŠTĚ DVA OMYLY... HOTOVO!
HOTOVO!
JEDEN OMYL...


PAL!
SHREET
ZUUM!


RYCHLE OTOČIT! ARMADA...
B-BAM!
BOOM
...JE TÉMĚŘ U RYCLOSU!


NA MATEŘSKÉ LODI JEN POZVOLNA CHÁPALI, CO SE VLASTNĚ STALO...
VYDEJ OKAMŽITĚ ROZKAZ: ZNIČTE GUNSTAR!
TO JE NEMOŽNÉ! KONTROLNÍ VĚŽ JE ZASAŽENA, TAKŽE NEMŮŽEME SPOJENÍ. A ZVR TAKÉ UPRCHL!


ZATRACENĚ! ALE JÁ JSEM CHCI TOHO STAŘÍCHNITELA


MEZITÍM ALEX KOZANISKOU ARMÁDU DOSTIHL - A POSLEDNÍ KAPITOLA DRAMATU MŮŽE ZAČÍT...
TEĎ UKAŽ, CO UMÍŠ, ALEXI!


„BUĎTE POZDRAVENI, STARFIGHTEŘI, KTEŘÍ BOJUJETE NA STRANĚ STAR LEAGUE ...
O.K. GRIGU..
...ZBEH NÁ TO!
SWEET
SWEET
JEDEN GUNSTAR PROTI ČTYŘEM RIKADRÁM DECK-FIGHTERŮ SE ZKUŠENÝMI PILOTY – NEROVNÝ POMĚR, PŘESTO ...
KLAWHOOM!
DVA DECKFIGHTEŘI NÁS VZALI DO KLEŠTĚ...! ANTI-VOVAT LASERY!
SHROOM
...JSME ZASAŽENI!
POZOROVAT TEPLOTU! A CO NEJRYCHLEJI NAHORU!


BEZ VÁHÁNÍ POSLECHL ALEX INSTINKTU – A BRIG TO ODHADL SPRÁVNĚ I OBA DECEPTICONŮ ...
... SE ŘÍTÍ JEDEN NA DRUHÉHO A ...
BUMMROOM
TAK TO BY BYLO !
V SEKTORU ZŮSTÁVÁ TŘI STÍHAČKY V LETU !
ZALEGISTROVÁNO..
...A VYŘÍZENO!
SHUSTROOM
ALE NEZUSTÁVÁ ŽÁDNÝ ČAS VYCHUTNAT ÚSPĚCH, NEBOŤ..

ALE!
NIE MA CZASU NA
WYJAŚNIENIA!
TO COŚ!!
TELEPORTUJE SIĘ-
POCZEKAJ!
NIE MOŻNA
ZNIKNĄĆ BEZ
ŚLADU!
ZBYT WIELKIE
OBCIĄŻENIE DLA
SYSTEMU!
NIE MOŻESZ
TELEPORTOWAĆ
SIĘ PRZY
WŁĄCZONYCH
OSŁONACH!
TELEPORTUJE
SIĘ DO
STATKU!
ZOSTAW!
TO MOJA
ZDOBYCZ!
NIE ZDĄŻĘ!
ZOSTAW!
TO MOJA
ZDOBYCZ!
BEZ ZAŁOGI, Z
DUŻĄ
PRĘDKOŚCIĄ,
TAK BĘDZIE
NAJLEPIEJ!
ŚMIERĆ
KOSMU!
WE ZERWIE WARSTWĘ!
NIE CZEKAM, CO
ZNAMENA!
FUH!
ZBYT
GĘSTO!
NATĘŻ-


TED, ALEXI!
GUNSTAR KOLEM SEBE STŘÍLEL NA VŠECHNY STRANY, DO VŠECH SMĚRŮ! POTOM...
..TO CO VYPRÁVĚLI, BYLO VŠE ZALE TAK SKLADNÉ! SNAD, JAK BYSTE MOHLI!
ALE VE SKUTEČNOSTI TOMU BYLO NAOPAK...


GRIGU, TO JE PARÁDA! TO JE KOUZLO!
POVÍDALO SE TI TO! STARFIGHTERY, TVÝ VĚDCI MY TY SVÍČKY ZNIČÍL - KROMĚ...
..MATEŘSKÉ LODĚ!
VŠECHNY PLOTILY.. ..ZNIČENÉ? MY JSME ALE ZŮSTALI! CHCI MÍT HLAVU TOHO STARFIGHTERA!
NAŠE LASERY NEFUNGUJÍ!...
TAK NO UDĚLEJME! VPŘED!
RYCHLE, GRIGU, PRYČ ODTUD!
SORRY, ALE DEATH BLOSSOM SPOTŘEBOVAL VŠECHNU ENERGII!


MÁME NAMĚŘENÝ ZPĚTNÉ NOUZOVOU REZERVU, KTERÁ JE ALE ŽIVOTNĚ NUTNÁ...
TADY JDE O NAŠE ŽIVOTY! RYCHLE, PŘIPOJ TEN ZDROJ...
...PŘIPRAV SE!
MEZITÍM SE MATEŘSKÁ LOĎ KO-DANŮ KE GUNSTARU BLÍŽÍ STÁLE VÍC!
A BLÍŽÍ...
A BLÍŽÍ, AŽ...
...SE ZDÁ, ŽE ÚNIK NENÍ, TIŽ MOŽNÝ!
AVŠAK KRÁTCE PŘED SRÁŽKOU...
GRIGU!
EH... ZKUS TO, ALEXI!


KURRDOM
A PRÁVĚ TAK SE TO DĚLÁ! PLNOU SILOU VYRAZIL GUNSTAR VPŘED, ALEX NEOMYLNĚ VEDE GUNSTAR NA SLABOU STRANU ÚTOČÍCÍ LODI!
ZPĚT!
DOZADU!
NEJDE TO VELITELI! NAŠE ŘÍDÍCÍ A PILOTNÍ SYSTÉMY JSOU NEFUNKČNÍ. PROKLATÉ!
VÝRAZNÁ ZMĚNA KURZU, NENÍ JIŽ MOŽNÁ. A PŘÍMO PŘED NÁMI...
...LEŽÍ JEDEN BYLOSŮV MĚSÍC!
PROSTĚ ŘÍDÍČSKÉ, MÓJ PŘÍTELI!